

Sağlık Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Şiddet Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Esra KARABULUT¹, Havva GEZGİN YAZICI², Gönül ÖZGÜR³

ÖZ

Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören (Hemşirelik, Ebelik, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon) son sınıf öğrencilerinin şiddet konusundaki görüşlerinin ve etkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı kesitsel tipte yapılan araştırmanın evrenini Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencileri (375 kişi) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmayı kabul eden kişiler (209 kişi) araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veriler, 23 sorudan oluşan bilgi formu ile yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında sayı, yüzde dağılımları, ortalamalar ve ki-kare hesaplamaları ile değerlendirilmiştir. Araştırma için gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %75,1'i kadın, %24,9'i erkektir. Öğrencilerin %43,1'i Hemşirelik, %20,6'ü Ebelik, %36,4'ü Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümlerinde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılanlardan %22'si şiddetle karşılaştıklarını belirtirken, %44'ü şiddete tanıklık ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %56'sı cinsel şiddeti, %21,5'i ise psikolojik şiddeti diğer şiddet

*1 Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, KÜTAHYA / TÜRKİYE
esra.karabulut@ogr.ksbu.edu.tr
Orcid: 0000 0002 3425 1129
0545 332 76 46*

*2 Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, KÜTAHYA / TÜRKİYE
havva.gezginyazici@ksbu.edu.tr
Orcid: 0000 0001 8422 9686*

*3 Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, KÜTAHYA / TÜRKİYE
gonul.ozgur@ksbu.edu.tr
Orcid: 0000 0002 6539 3496*

Makale geliş tarihi: 08.07.2020 - Makale kabul tarihi: 24.09.2020

Doi Num: 10.17932/IAU.ASD.2015.007/asd_y06i3003

türlerine göre daha ağır olarak değerlendirmiştir. Araştırmaya katılan kişiler (%91,9) çoğunlukla şiddeti, haklı gösterecek bir durum olamayacağını belirtmişlerdir.

Toplumumuzda sıkça kullanılan “Karı - koca arasına girilmez” söylemine, öğrencilerin %81,8’i katılmadığını belirtmiştir. “Kızını dövmezen dizini döver” deyimine ise %92,3’ü katılmadığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılanların %94,7’si şiddetin hiçbir şekilde bir sevgi göstergesi olmadığını, 99,5’i şiddet uygulayanlara verilen cezaların yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğunun, şiddete maruz kalmadığı ve şiddete tanıklık etmediği ancak şiddete maruz kalan ve şiddete tanıklık eden öğrencilerin de var olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler, şiddet haberlerini duyduğunda öfke, üzüntü ve umutsuzluk gibi duygular yaşadıklarını belirtmişlerdir. En çok 20-24 yaş grubundaki öğrencilerin şiddetle karşılaştıkları bulunmuştur. Toplumun geleceğini oluşturacak olan öğrencilerin, şiddet konusundaki görüşlerinin öğrenilmesi ve şiddete neden olan faktörlerin araştırıldığı çalışmaların yapılması, şiddet konusunun ders içeriklerine dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Şiddet, Sağlık Bilimleri Öğrencileri, Şiddete Bakış*

Evaluation Of The Opinions Of Students About Violence At The Faculty Of Health Sciences

ABSTRACT

This study was carried out to determine the opinions of senior students (Nursing, Midwifery, Physical Therapy and Rehabilitation) studying in the Faculty of Health Sciences on violence and the effective factors.

The population of the descriptive cross-sectional study consists of senior year students (375 people) studying at the Faculty of Health Sciences, in the University of Health Sciences. The people (209 people) who agreed to participate in the study constitute the sample of the study. The data were collected by face-to-face interviews with an information form consisting of 23 questions. Results were evaluated by using number, percentage distributions, averages and chi-square calculations in the SPSS program.

Necessary permissions were obtained for the research.

75.1% of the students are girls and 24.9% are boys. 43.1% of the students study in Nursing, 20.6% in Midwifery, 36.4% in Physical Therapy and Rehabilitation departments. While 22% of the participants stated that they had encountered violence, 44% of them stated that they witnessed violence. 56% of the students stated sexual violence is more severe than the other types of violences, 21.5% thought that psychological violence is on top of the list. 91.9% stated that there is no situation to justify violence.

81.8% of the students stated that they disagreed with the discourse “No one is allowed to interfere between husband and wife”. 92.3% of them stated that they disagree with the statement “If you would not beat your daughter, you’re going to beat your knee” 94.7% of the participants stated that violence is not an indication of love. 99.5% of them stated that the punishments given to the perpetrators are insufficient.

It was determined that the vast majority of students studying at the faculty of health sciences were not exposed to and witnessed violence, although some of them had. They stated that they feel anger, sadness and hopelessness when they hear the news of violence. It is found that mostly the students between 20-24 ages faced violence. It is recommended to learn the opinions of students about violence and to conduct studies that investigate the factors which cause violence.

Key Words: *Violence, Health Sciences Students, Overview of Violence.*

GİRİŞ

İnsan yaşamının her alanında karşımıza çıkan şiddetin boyutları giderek artmakta ve önemli bir toplum sağlığı sorunu haline gelmektedir. Şiddet kavramı, kişinin diğer kişilere zarar vermek amacıyla, mevcut olan fiziksel ya da psikolojik gücünü diğer bireylere karşı yöneltmesi sonucunda ölüme, yaralamaya, psikolojik zarar vermeye ve yoksun bırakmaya sebep olabilecek davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır (Gökulu ve ark.2014; Karabacak ve Çetinkaya, 2015). Dünya Sağlık Örgütü’ne göre şiddet, “bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma” olarak ifade edilmektedir (Alshoraty, 2015). Şiddetin Önlenmesine Dair Küresel Durum Raporu’nda (2014), dünyada

her yıl yaklaşık 1.3 milyon insanın şiddet nedeniyle hayatını kaybettiği ve şiddetin 15-44 yaş arası bireylerin ölüm nedenleri arasında dördüncü sırada yer aldığı belirtilmektedir. Ülkemizde 2012 verilerine göre şiddete bağlı ölüm oranının 100.000’de 2.7 olduğu belirtilmiştir (WHO, 2014).

Şiddet türleri arasında en fazla fiziksel şiddet görülmektedir. Fakat sözel, cinsel, duygusal ve ekonomik şiddet türleri de yaşanmakta ve hayatı olumsuz olarak etkilemektedir. Şiddete maruz kalan bireylerde fiziksel yaralanmalar, bilinç kaybı, ilaç ve alkol kullanımı, depresyon, uyku bozuklukları, güvensizlik, intihar girişimi, sosyal izolasyon ve baş ağrıları gibi şikayetler daha fazla görülmekte, şiddet; benlik saygısının düşmesine neden olabilmekte, bireyin kendi sağlığını kötü algılamasına yol açabilmektedir (Kemerli, 2003; Özpulat, 2017).

Bireylerin kişilerarası ilişkilerinde ve günlük hayatta yaşadıkları sorunlar karşısında göstermiş olduğu şiddet içeren davranışların ortaya çıkmasında aile içinde var olan şiddet modelinin, toplumun ve medyanın etkili olduğu görülmektedir. Bu durum da bireylerin şiddet davranışını öğrenme yoluyla kazanmasını sağlamaktadır. Özellikle şiddetin meydana geldiği ailelerde yetişen çocukların öfke duygularını kontrol etmede sorunlar yaşadığı, yetişkinlik hayatında da saldırganlık içeren davranışlar gösterebildiği görülmüştür (Sevencan, 2013; Karabacak ve Çetinkaya, 2015).

Üniversite eğitimi alan öğrenciler, genel olarak yakın gelecekte aile kurmaya aday veya yeni aile kurmuş olan genç yaşta bireylerden oluşmaktadır. Bu nedenle, toplum sağlığının korunması ve yükseltilmesinden sorumlu olan sağlık çalışanı adaylarının şiddete bakış açılarını belirlemek, şiddete yönelik farkındalıklarını arttırmak oldukça önemlidir (Tezel Şahin, Özyürek, 2014; Özgür ve ark. 2011). Çünkü toplumsal tutumlar, sağlık çalışanlarının olaylara bakış açısını, mesleki tutumlarını ve rollerini etkilemektedir. Profesyonel bir mesleğin üyesi olmaya aday öğrencilerin önyargılarını, inançlarını ve olumsuz tutumlarını mesleklerine yansıtmadan ve geleneksellikten uzak modern bir tutum içinde olmaları gerekmektedir (Karabulutlu 2015).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde bireylerin şiddet eğilimlerinin çeşitli faktörlere bağlı olarak ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bireylerin ilişkilerindeki şiddet algısının incelenmesinin ve şiddet nedeniyle ortaya çıkan problemlerin çözümlenmesinin sağlıklı toplumların oluşmasında çok önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın üniversite öğrencilerinde şiddetin kabulü ile ilgili olan değişkenlerin ortaya çıkarılması konusunda faydalı olacağı

düşünülmektedir. İnsan yaşamı üzerinde birçok olumsuz etkisi olan şiddet konusunda gençlerin farkındalık düzeylerinin artırılması önerilmektedir.

Bu çalışma, Sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören (Hemşirelik, Ebelik, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon) son sınıf öğrencilerinin şiddet konusundaki görüşlerinin ve etkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı kesitsel tipte planlanan bu araştırma 25.02.2020-25.03.2020 tarihleri arasında bir sağlık bilimleri üniversitesinde yapılmıştır. Sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören son sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini (375 kişi) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler ise (209 kişi) araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veriler, sosyodemografik özelliklerin ve şiddet ile ilgili görüşlerin yer aldığı 23 sorudan oluşan bilgi formu ile yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Elde edilen veriler; SPSS programında sayı, yüzde dağılımları, ortalamalar ve ki kare testi ile değerlendirilmiştir. Araştırma için Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden Kurum izni, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan Etik kurul izni (Karar no: 2020/04-05) ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden de yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan 209 öğrenciden 157 (75,1)'si kadın, 52 (%24,9)'si erkektir. Öğrencilerin yaşı 20 ile 44 yaş aralığında değişmektedir. Araştırmaya katılanların %48,8'inin 22 yaşında olduğu bulunmuştur. Öğrencilerden 176 (%84,2)'sı çekirdek aileye sahip olduğunu, 33 (%15,8)'ü geniş ailede olduğunu, 191 (91,4) öğrenci ise ebeveynlerinin bir arada yaşadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılanlardan 79 (%37,8)'u bir kardeşi olduğunu, 66 (%31,6)'sı iki kardeşi olduğunu, 57 (%27,3)'si üç ve üzeri kardeşi olduğunu belirtmişlerdir. 209 kişiden 90 (%43,1)'i Hemşirelik, 43 (%20,5)'ü Ebelik, 76 (%36,4)'sı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümlerinde öğrenim görmektedir. Katılımcıların 115 (%55)'inin annesinin ilköğretim mezunu, babasının ise 79 (%37,8)'unun ilköğretim, 53 (%25,4)'ünün ise lise mezunu olduğu söylenmiştir. Ailedeki ekonomik duruma bakıldığında 155 (%74,2)'inin gelirin gidere denk olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Öğrencilerin Cinsiyeti	n	%	Anne Eğitim Durumu	n	%
Kadın	157	75,1	Okuryazar değil	11	5,3
Erkek	52	24,9	Okuryazar	20	9,6
Aile Tipi			İlköğretim	115	55
Çekirdek Aile	176	84,2	Ortaokul	20	9,6
Geniş Aile	33	15,8	Lise	33	15,8
Ebeveyn Birlikteliği			Üniversite	7	3,3
Birlikte	191	91,4	Lisansüstü	3	1,4
Boşanmış	11	5,3	Baba Eğitim Durumu		
Annesi Vefat Eden	1	0,5	Okuryazar değil	4	1,9
Babası Vefat Eden	6	2,9	Okuryazar	9	4,3
Kardeş Sayısı			İlköğretim	79	37,8
Yok	7	3,3	Ortaokul	41	19,6
1 Kardeş	79	37,8	Lise	53	25,4
2 Kardeş	66	31,6	Üniversite	21	10
3 ve Üzeri Kardeş	57	27,3	Lisansüstü	2	1
Eğitim Aldıkları Bölüm			Ekonomik Durum		
Hemşirelik	90	43,1	Gelir giderden az	25	12
Ebelik	43	20,5	Gelir gidere denk	155	74,2
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon	76	36,4	Gelir giderden fazla	29	13,9

Araştırmaya katılanlardan 46 (%22)'si, şiddetle karşılaştıklarını belirtirken, yaş aralığı 20-24 olan öğrencilerden %78,6'sı, yaş aralığı 25-29 arasında olan öğrencilerden %85'si şiddetle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerden 92 (%44)'si şiddete tanıklık ettiklerini bildirmişlerdir. Öğrencilerin şiddetle karşılaşma durumu ile yaş arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür (P=0,000). En çok 20-24 yaş grubundaki öğrencilerin şiddetle karşılaştıkları bulunmuştur. Şiddete tanıklık eden 92 öğrenciden 39 (%42,4)'u Hemşirelik bölümünde, şiddetle karşılaştığını belirten 46 öğrenciden 23 (%50)'ü Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrenim görmektedir. 209 kişiden 177 (%84,7)'si en çok şiddet uygulayan kişilerin erkek olduğunu belirtmişlerdir. Kız öğrencilerin %94,2'si erkeklerin daha çok şiddet uyguladığını belirtirken, erkek öğrencilerin %55,8'i erkeklerin, %44,2'si kadınların daha çok şiddet uyguladığını belirtmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Şiddet ile ilgili Görüşlerinin Dağılımı

Şiddetle Karşılaşma	n	%	Şiddeti Haklı Gösterecek Durum Var mıdır?	n	%
Hayır	163	78	Evet	17	8,1
Evet	46	22	Hayır	192	91,9
Şiddete Tanıklık Etme			Karı Koca Arasına Girilmez Sözüne İnanıyor Musunuz?		
Hayır	117	56	Evet	37	17,7
Evet	92	44	Hayır	172	82,3
En Çok Şiddet Uygulayan			Kızını Dövmeyen Dizini Döver Sözüne İnanıyor Musunuz?		
Kadın	32	15,3	Evet	16	7,7
Erkek	177	84,7	Hayır	193	92,3
En Çok Şiddete Maruz Kalan			Şiddet Sevginin Göstergesi Midir?		
Kadın	143	68,4	Evet	11	5,3
Erkek	14	6,7	Hayır	198	94,7
Çocuk	45	21,5	Şiddet Konusunda Medyayı Takip Ediyor Musunuz?		
Yaşlı	2	1	Evet	178	85,2
Diğer	5	2,4	Hayır	31	14,8
Şiddetin Kimlere Karşı Olması Daha Derinden Etkiler?			Şiddet Haberleri Duyduğunuzda / Okuduğunuzda Ne Hissediyorsunuz?		
Kadın	63	30,1	Öfke	102	48,8
Erkek	4	1,9	Üzüntü	84	40,2
Çocuk	113	54,1	Pişmanlık	0	0
Yaşlı	14	6,7	Umutsuzluk	16	7,7
Hayvan	15	7,2	Diğer	7	3,3
Hangi Şiddet Türü Daha Ağır			Şiddet Uygulayanlara Verilen Cezalar Yeterli Mi?		
Sözel	22	10,5	Evet	1	0,5
Fiziksel	25	12	Hayır	208	99,5

Cinsel	117	56			
Psikolojik	45	21,5			
Ekonomik	0	0			

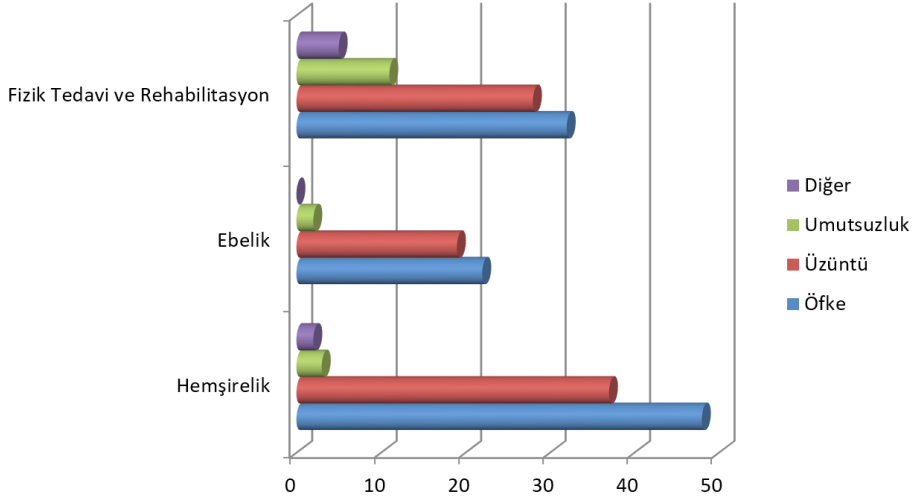
Toplumda şiddete en çok maruz kalan kişilerin kimler olduğuna bakıldığında istatistiksel olarak cinsiyet ve yaşa göre anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p=0,000$). Kız öğrenciler en çok kadınların (%79) şiddete maruz kaldığını belirtirken, erkek öğrenciler kadınlarla birlikte çocukların ve erkeklerin de şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Şiddete en çok kimin maruz kaldığı sorusunu 143 (%68,4) kişi kadınlar, 45 (%21,5) kişi ise çocuklar olarak cevaplamıştır. Araştırmaya katılan 157 kız öğrenciden 124 (%79)'ü en çok kadınların şiddete maruz kaldığını belirtirken, erkek öğrencilerin %36,5'i kadınların, %29'u çocukların en fazla şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Yaş aralıkları 20-24 arasında olan öğrencilerden %70,8'si en çok kadına şiddet uygulandığını ifade ederken, 25-29 yaş aralığındakilerden %46,1'i çocukların şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. 113 (%54,1) kişi çocukların, 63 (%30,1) kişi kadınların şiddete uğramasının kendilerini derinden etkilediğini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %57,3'ü, erkek öğrencilerin %44,2'si çocuğa şiddetten daha çok etkilendiklerini belirtmişlerdir. Erkeklerin %28,8'i kadına şiddete karşı hassasken, kız öğrencilerin de %30,6'sı kadına şiddet haberlerine karşı hassasiyet belirtmiştir.

Tablo 3. Kız ve Erkek Öğrencilerin Şiddet ile ilgili Verileri

		Cinsiyet				Ki-Kare	p
		Kadın		Erkek			
		n	%	n	%		
Şiddete En Çok Kimler Maruz Kalıyor?	Kadın	124	79	19	36,5	60,924	0,000
	Erkek	0	0	14	26,9		
	Çocuk	30	19	15	28,8		
	Yaşlı	0	0	2	3,9		
	Diğer	3	2	2	3,9		
Kimlere Karşı Şiddet Sizi Daha Çok Etkiler?	Kadın	48	30,6	15	28,9	9,648	0,047
	Erkek	1	0,6	3	5,8		
	Çocuk	90	57,3	23	44,2		
	Yaşlı	8	5,1	6	11,5		
	Hayvan	10	6,4	5	9,6		

En Çok Şiddet Uygulayan	Kadın	9	5,7	23	44,3	44,649	0
	Erkek	148	94,3	29	55,7		
Karı Koca Arasına Girilmez mi?	Evet	18	11,5	19	36,5	17,054	0
	Hayır	139	88,5	33	63,5		
Kızını Dövmeyen Dizini Döver Mi?	Evet	3	2	13	25	29,457	0
	Hayır	154	98	39	75		
Şiddet Sevgi Göstergesi Midir?	Evet	1	0,6	10	19,2	27,085	0
	Hayır	156	99,4	42	80,8		
Şiddet Haberi Duyduğunuzda Ne Hissediyorsunuz?	Öfke	80	50,9	22	42,3	9,113	0,028
	Üzüntü	64	40,8	20	38,5		
	Umutsuzluk	11	7	5	9,6		
	Diğer	2	1,3	5	9,6		

Yaş ile şiddet türlerinin ağır olması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,000$). 117 (%56) kişi cinsel şiddeti, 45 (%21,5) kişi psikolojik şiddeti diğer şiddet türlerine göre daha ağır olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 20–24 yaşları arasındaki öğrencilerin %58,3’ü cinsel şiddeti en ağır şiddet olarak nitelendirirken, yaş aralığı 25-29 olan öğrenciler psikolojik şiddetle cinsel şiddetin aynı oranda (%38,5) ağır olduğunu, 30-34 yaş arası öğrenciler %66,7’si sözel şiddetin daha ağır olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler (%91,9) çoğunlukla şiddeti haklı gösterecek bir durum olamayacağını belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin %23’ü şiddetin haklı bir sebebi olabileceğini söylemişlerdir.

Grafik 1. Öğrencilerin Şiddet Haberleri Karşısında Hissettikleri Duygular

Toplumumuzda sık kullanılan karı koca arasına girilmez sözünün doğruluğuna inanıyor musunuz sorusu ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,000$). “Karı - koca arasına girilmez” söylemine 172 (%82,3) kişi katılmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin %36,5’i bu söyleme katıldığını belirtirken, kız öğrencilerden %88’i bu söyleme katılmadıklarını belirtmişlerdir. Kızını dövmeleyen dizini döver sözünün doğruluğuna inanma durumu ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,000$). “Kızını dövmeleyen dizini döver” deyimine 193 (%92,3) kişi katılmadığını belirtmiştir. Bu deyimine kız öğrencilerin %98,1’i katılmadığını belirtirken, katıldığını belirten erkek öğrencilerin oranı %25’tir. Şiddet sevginin göstergesi midir diye sorulduğunda öğrencilerin verdiği cevaplar cinsiyete göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir ($p=0,000$). Araştırmaya katılan 198 (%94,7) kişi şiddetin hiçbir şekilde bir sevgi göstergesi olmadığını belirtmiştir. Kız öğrencilerin %99,4’ü sevginin şiddet göstergesi olamayacağı yönünde düşüncelerini aktarırken, erkek öğrencilerden %80,8’i de buna katılmışlardır. 178 (%85,2) kişi şiddet haberlerini medyada takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler şiddet haberlerini duyduğunda öfke, üzüntü ve umutsuzluk gibi duygular yaşadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin yaşadığı bu duygular ile cinsiyet ve bölüm arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,000$). Bu haberleri

duyduklarında 102 (%48,8) kişi öfke, 84 (%40,2) kişi üzüntü hissettiğini belirtmiştir. Şiddet haberleri karşısında Hemşirelik bölümü öğrencilerinin %53,3'ü öfke duyduğunu, %41,1'i üzüntü duyduğunu belirtmiştir. Ebelik bölümü öğrencilerinin %51,2'si öfke, %44,2'si üzüntü duymaktadır. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin ise %42,1'i öfke, %36,8'i üzüntü duyduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan 208 (99,5) kişi şiddet uygulayanlara verilen cezaların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

“En çok kimler şiddet uygular” sorusuna verilen cevaplar ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,000$). Kız öğrenciler en çok erkeklerin şiddet uyguladığını belirtirken, erkek öğrenciler kadınların da şiddet uyguladığı görüşünü belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada, öğrencilerin %22'si şiddetle karşılaştıklarını belirtirken, öğrencilerden %44'ü şiddete tanıklık ettiklerini dile getirmişlerdir. Şiddetle karşılaşan öğrencilerin sayısı %22 gibi az bir oran gibi görünse de üzerinde durulması gereken bir konudur. Şiddete tanıklık eden öğrenciler ise araştırmadaki öğrencilerin yarısına yakın bir bölümünü oluşturması nedeniyle anlamlıdır. Yapılan çalışmalar da bizim araştırmamızla paralellik göstermektedir. Evren ve arkadaşlarının 2011'de yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin %33,5'inin şiddetle karşılaştıkları belirtilmiştir (Evren ve ark. 2011). Bryant ve Spencer'in yaptığı araştırmada öğrencilerin %39'u geçmişteki ilişkilerinde duygusal istismar, fiziksel şiddet veya cinsel şiddet kullandıklarını bildirmişlerdir (Bryant ve Spencer, 2003). Bozkurt ve arkadaşlarının 2013 araştırmasında ise öğrencilerin %36,2'sinin şiddete tanık olduğu belirtilmiştir. Sigelman ve arkadaşlarının 504 üniversite öğrencisi ile yaptığı bir çalışmada, hem erkeklerin hem de kadınların yarısından fazlasının fiziksel olarak şiddet içeren en az bir eylemde buldukları belirtilmiştir. Diğer yandan Köse Tosunöz ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada ise öğrencilerin çoğunluğunun (%67,9) şiddete maruz kalmadığı saptanmıştır (Köse Tosunöz, 2019).

Araştırmada, hem kız öğrenciler hem de erkek öğrenciler erkeklerin en çok şiddet uygulayan kişiler olduğunu belirtmiştir. Literatürde erkek öğrencilerin şiddet eğiliminin kız öğrencilerden fazla olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır (Kodan Çetinkaya, 2013; Yüksel ve ark., 2015; Köse Tosunöz ve ark., 2019). Elde edilen bu veri toplumumuzun erkeğe yüklediği anlam

açısından önemlidir. Erkek egemen toplumsal yapıya sahip olan ülkemizde toplumun erkeğe yüklediği roller açısından erkekler şiddete eğilimli olarak yetiştirilmektedir (Sinan ve ark 2017).

“Hangi şiddet türünün daha ağır olduğunu düşünüyorsunuz” sorusuna öğrencilerin %56’sı cinsel şiddeti ifade etmiştir. Kurt ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin %65.4’ünün cinsel şiddeti ağır olarak ifade ettikleri belirtilmiştir (Kurt ve ark 2017).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %7,7’si şiddet haberlerine karşı umutsuz olduğunu belirtirken, Durmuş’un 2013 yılındaki yaptığı çalışmada öğrencilerin şiddetin son bulacağına dair umutsuzlukları %43,3 olarak bulunmuştur (Durmuş, 2013).

Çalışmada, kız öğrencilerin %98,1’i “kızını dövmeleyen dizini döver” sözünün doğruluğuna katılmadığını belirtirken, katıldığını belirten erkek öğrencilerin oranı %25’dir. Kurt ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada öğrencilerin %9.0’u “kızını dövmeleyen dizini döver” sözünün çok gerçekçi bir atasözü olduğunu ifade etmiştir (Kurt ve ark 2017). Erkek öğrencilerin şiddeti kabulleniş ifadesi gerek erkeklerin yetiştirilmesi konusunda gerekse eğitimleri sırasında şiddete yönelen ve şiddeti özendirilen davranış şekillerinden uzak durulması gerekliliğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %94.7’si şiddetin hiçbir şekilde bir sevgi göstergesi olmadığını bildirmiştir. “Karı - koca arasına girilmez” söylemine öğrencilerin %82,3’ü katılmadığını belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin şiddet ile ilgili algılarının değerlendirildiği Kurt ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada öğrencilerin %44.5’i ufak tartışmaların evin tadı tuzu olduğunu ve %12’si kimi durumlarda kadına bağırıp çağırmanın normal bir durum olduğunu belirtmiştir (Kurt ve ark 2017). Bu bulgular üniversite öğrencilerinin şiddeti haklı gösterecek şekilde görüşlerini belirtmesi bakımından üzerinde durulması gereken bir konudur. Şiddet, hiçbir şekilde kabul edilemez. Özellikle üniversite çağındaki eğitimli gençlerin bu düşüncesi şiddet konusunun derslerde ve konferanslarda daha fazla ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Araştırmada, öğrencilerin %85,2’si şiddet haberlerini medyada takip ettiklerini belirtmişlerdir. Özgür ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin %72.8’i şiddet haberlerini yazılı ve görsel basından takip etmektedir (Özgür ve ark.2011). Medyanın gençler üzerinde etkisi göz ardı

edilemez bir gerçektir. Bu nedenle medyanın haberleri verirken özendirici olmadan, tarafsız bir şekilde vermesi çok önemlidir.

Çalışmada, neredeyse öğrencilerin tamamı şiddet uygulayanlara verilen cezaların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. İlhan ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada katılımcıların %66.9'u sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanların yeteri kadar cezalandırılmadığını belirtmiştir (İlhan ve ark.2013). Şiddetin önlenmesi bakımından şiddet uygulayan kişilere verilecek cezalarla ilgili yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğunun, şiddete maruz kalmadığı ve şiddete tanıklık etmediği bulunmuştur. Ancak şiddete maruz kalan ve şiddete tanıklık eden öğrencilerin de var olduğu belirlenmiştir. Şiddet ile mücadele edebilmek için şiddetin kabul edilemez olduğu unutulmamalıdır. Bu anlamda şiddete uğrayan ve tanıklık eden öğrencilerin varlığı göz ardı edilmemelidir. Öğrencilerin şiddet konusundaki görüşleri konusunda etkili olan ve toplumda sık kullanılan “karı koca arasına girilmez” sözü ve “Kızımı dövmeyen dizini döver” atasözleri ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu sözlerin doğruluğuna katılıyor olması erkeklerin şiddet konusundaki görüşleri açısından belirleyicidir. Öğrenciler şiddet haberlerini duyduğunda öfke, üzüntü ve umutsuzluk gibi duygular yaşadıklarını belirtmiştir. Öğrenciler şiddet türlerinden en çok cinsel şiddetin ağır olduğunu ifade etmiştir. En çok 20-24 yaş grubundaki öğrencilerin şiddetle karşılaştıkları bulunmuştur. Bu yaş grubu aynı zamanda üniversite öğreniminin devam ettiği bir yaş grubudur. Bu nedenle toplumun geleceğini oluşturacak olan öğrencilerin şiddet konusundaki düşüncelerinin öğrenilmesi ve altta yatan nedenlerin araştırıldığı çalışmaların yapılması, şiddet konusunun ders içeriklerine dahil edilmesi önerilmektedir. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrenciler mezun olduğunda sağlık ordusunun birer üyesi olacaktır. Sağlık personelinin toplumda şiddetin belirlenmesi ve önlenmesi konusunda büyük sorumlulukları vardır. Bu sebeple de şiddet konusunun ve toplumda şiddet algısına yönelik derslerin öğrencilerde farkındalık gelişmesi bakımından eğitim öğretimde ele alınması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Alshoraty Y.I., (2015) Reasons for University Students' Violence in Jordan, *International Education Studies*; Vol. 8, No. 10.

Bozkurt ÖD, Daşıkın Z, Kavlak O, Şirin A. (2013) Ebelik Öğrencilerinin Gebelikte Şiddet Konusundaki Bilgi, Görüş Ve Mesleki Tutumlarının Belirlenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi* 2(2) 99-107

Bryant S.A., Spencer G.A., (2003) University Students' Attitudes About Attributing Blame in Domestic Violence. *Journal of Family Violence*, Vol. 18, No. 6, December; 369-376.

Durmuş E. (2013) Ergen Bakış Açısıyla Okulda Şiddet ve Çözüm Önerileri. *E-International Journal of Educational Research*. 4 (3), p:41-57.

Evren H, Tokuç B, Ekuklu G. (2011) Trakya Üniversitesi Öğrencilerinde Şiddet Davranışları ve Algılanan Sağlık İlişkisi. *Balkan Med J.* 2011; 28: 380-384

Gökulu G, Uluocak Ş, Bilir O. (2014) Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı ve Risk Faktörleri: Çanakkale, Türkiye'de Bir Saha Araştırması. *Electronic Turkish Studies*; 9(8):499-516.

İlhan ve ark. (2013) Toplum Gözüyle Sağlık Çalışanlarına Şiddet: Nedenler, Tutumlar, Davranışlar, *GMJ*; 24: 5-10.

Karabulutlu Ö. (2015) Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Konusundaki Görüş Ve Deneyimleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 26–36.

Karabacak A., Çetinkaya Kodan S., (2015) Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Kabul Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 13-21.

Kemerli N. Aile İçinde Kadına Yöneltilen Şiddet. *Kadına Yönelik Şiddet Ve Hekimlik Sempozyumu Kitabı*, Tabip Odası Yayınları Ankara, 2003; 41-59.

Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin Ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. 1 (2), 21-43.

Kurt ve ark. (2017) Üç Farklı Disiplinde Okuyan Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İstismar, İhmal ve Aile İçi Şiddet Algıları, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 10 Sayı: 50 Volume: 10 Issue: 50, s:405-414.

Özgür G. Yörükoğlu G, Baysan Arabacı L.(2011) Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Journal of Psychiatric Nursing*; 2(2):53-60

Özpuat P., (2017) Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Eğilimleri ile Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişki, *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), 151-161.

Sevencan F. At all (2013) The perception of violence: A study of factors affecting the perceptions of violence in university students, *Turkish Journal of Public Health*; 11(1).

Sigelman C.K.,Berry C.J., Wiles K.A., Violence in College Students' Dating Relationship. *Journal of Applied Social Psychology*. First published: December 1984, <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1984.tb02258.x>. Citations: 114.

Sinan Ö, Tosun B, Ünal N. (2017) Hemşirelik öğrencilerinin şiddete bakışı. *Türkiye Klinikleri J Psyciatr Nurs -Special Topics*; 3:108-14.

Tezel Şahin F, Özyürek A. (2014) Üniversite Öğrencilerinin Aile İçi Şiddete Yönelik Görüşleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 40 (1)

Tosunöz İ.K. ve ark. (2019) Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin belirlenmesi, *Çukurova Med. J.*; 44(2):471-478.

Yüksel A, Engin E, Öztürk Turgut E. (2015) Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*; 8(41):834-40.

WHO. Global Status Report on ViolencePrevention 2014. Geneva, WHO, 2014.

WHO (2002) World Report On ViolenceAndHealth. Geneva: P. 1-46.